

Statsbanerne. Jeg tror, at ogsaa Statsbanerne gerne vil have disse Forhold ordnet paa en for alle Parter tilfredsstillende Maade, men man lægger vist i visse Tilfælde i høj Grad Myndigheden i de Herrer Ingeniørers Hænder, og det er ikke altid rigtigt.

Sven: Jeg kan ikke takke den højtærede Minister for særlig imødekommende Stilling overfor de Ønsker, jeg forebragte om en eventuel Ændring i Forordning af 5. Marts 1845. Den højtærede Minister bekendte oven i Købet sin Glæde over denne Forordning, der var et ualmindelig godt Stykke Lovarbejde. Jeg kan, som jeg allerede tidligere har bemærket, ikke dele denne Glæde, ikke mindst under Hensyn til de Resultater, denne efter den højtærede Ministers Anskuelse saa fortræffelige Lov i visse Tilfælde har fremkaldt. Naar man, efter hvad der er forebragt mig, i visse Tilfælde ved Ekspropriationskommissionen er kommet til en Erstatningssum, der er mindre end den ansatte Ejendomsskyldværdi, saa er man efter mit Skøn ude at svømme, og det er et Forhold, som Staten ikke ret vel kan være bekendt. Staten kan ikke paa den ene Side, naar det gælder om at faa Skat af den paagældende Ejendom og af den paagældende Ejers Formue, regne efter een Værdimaaler og saa, naar det gælder om at faa den paagældende Ejendom i sit Eje, beregne Ejendommens Værdi efter en helt anden Maalestok; og naar en Lovregel kan medføre et saadant Resultat, indrømmer jeg, at jeg finder, det er en daarlig Lov.

Jeg har ikke villet rette noget som helst Angreb mod Taksationsmændene, og jeg kan fuldt ud tiltræde det Forsvar, som fra den højtærede Ministers Side blev fremsat overfor det ærede Medlem Hr. Boas mere eller mindre tilslørede Insinuationer om, at de paagældende skulde have ladet sig paavirke. Jeg tror, at de paagældende Taksationsmænd efter bedste Evne har gjort et udmærket Arbejde, set fra deres Synspunkter og ud fra den Basis, paa hvilken de maatte arbejde; men jeg tror, at Skavanken ligger i, at den gamle Forordning af 5. Marts 1845 ikke opstiller den rette Maalestok, fra hvilken Taksationsmændene bør gaa ud. Den højtærede Minister mente, at der efter Forordningen var tilstrækkelig Adgang til Appel. Ja, man kan maaske kalde det en Appeladgang. Jeg maa nu sige, at Førsteinstanten, altsaa den første Taksation, der finder Sted, er af en noget svag Beskaffenhed. De fleste kender fra Politiretten det System, at Dommeren siger: Vil De i Mindelighed vedtage en Bøde af

10 Kr.? Naa, det vil De ikke, ja, saa faar De en Dom paa 20 Kr. Man er paa en vis Maade udsat for noget lignende ved Ekspropriation, at Taksationskommissionen i første Omgang siger: Kan vi ikke tale os til Rette om det? Enhver, der har mødt for en Taksationskommission, ved, at det gaar saaledes til, at man sidder og snakker venskabeligt om Sagerne, man begynder med at byde en Sum, og dertil bliver der sagt: Vi skulde dog have lidt mere. Saa siger man: Ja, skal vi saa ikke dele, De faar vist ellers for meget — hist og op her ned. Man sidder stadig under en vis Følelse af, at det er en mindelig Afgørelse, og at der derfor vises visse Hensyn fra Kommissionens Side, som, i det Tilfælde man ikke bøjer sig, ikke vil blive vist ved den endelige Fastsættelse.

Saa kommer det, som den højtærede Minister kalder Appellinstansen, Taksationskommissionen. Jeg kunde ønske, at denne i alt Fald blev sammensat paa en noget anden Maade, end Tilfældet er. Men jeg forstaar overhovedet ikke den højtærede Ministers Frygt for Domstolene. Det var, ligesom den højtærede Minister var bange for, at Domstolene ikke skulde kunne magte Opgaven. Men hvis den højtærede Minister mener, at Domstolene, hvis man indførte dem som en Slags Appellinstans, kun skulde skønne over, om Loven var fulgt eller ikke — det vil altsaa sige Forordningen af 5. Marts 1845 —, saa forstaar jeg absolut ikke denne Frygt; for saa kunde de jo kun komme til at paakende det rent formelle, men saa var der ikke Spor af Anledning til at nære Frygt for eller Betænkelighed ved, at Domstolene fik den endelige Afgørelse. Men jeg skal straks, for at udelukke enhver Misforstaaelse, sige, at det paa ingen Maade vilde tilfredsstille mig. Naar jeg har nævnt Domstolene, er det selvfølgelig under den Forudsætning, at Domstolene fik et fuldkommen frit Skøn over selve Erstatningssummens Størrelse. Det er noget, man har paa mangfoldige Omraader. Vi ser daglig, hvorledes Domstolene skønner i et Spørgsmaal som Legemsbeskaidigelse ved Automobilpaakørsel, et Spørgsmaal, som mange Gange kan være langt vanskeligere at afgøre end at bestemme en Ejendoms Værdi i Handel og Vandel. Naar man trygt kan overlade Domstolene Skønnet over, hvor meget en Person, der er kommet til Skade, skal have i Erstatning, hvad skulde der saa være i Vejen for ogsaa at overlade dem Skønnet i Spørgsmaal som det her omhandlede? Og det er ikke det eneste Tilfælde, der kan nævnes. Der forekommer